

MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

Warszawa, dnia 29 maja 2015 r.

DL-I-071-19/15

dot. BPS/043-73-3151/15

BM-T-071-184/1513

150602 - 00073

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wplynelo dn. 2.06.15.

nr 2218 podpis. Borusewicz

SEKRETARIAT
Biura Prac Senackich
Wplynelo dn. 3.06.15
nr 3486 podpis. [signature]

Pan

Bogdan Borusewicz

Marszałek Senatu

Rzeczypospolitej Polskiej

[Handwritten signature: Bogdan Borusewicz]

W odpowiedzi na oświadczenie z dnia 16 kwietnia 2015 roku, złożone przez pana senatora Ryszarda Knosalę podczas 73. posiedzenia Senatu, przekazane przy piśmie pani Marii Pańczyk – Pozdziej, Wicemarszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 23 kwietnia 2015 roku, znak BPS/043-73-3151/15, w sprawie opłat od wniosków o wykreślenie ujawnionych księdze wieczystej praw w związku z uprawomocnieniem się postanowienia o przysądzeniu własności, uprzejmie przedstawiam następujące stanowisko.

Zgodnie z art. 1000 § 1 oraz art. 1003 § 1 i 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 roku – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 101, z późn. zm.), zwanej dalej „k.p.c.”, z chwilą uprawomocnienia się postanowienia o przysądzeniu własności wygasają wszelkie prawa i skutki ujawnienia praw i roszczeń osobistych ciężące na nieruchomości. Na miejsce tych praw powstaje prawo do zaspokojenia z ceny nabycia z pierwszeństwem przewidzianym w przepisach o podziale ceny uzyskanej z egzekucji.

Prawomocne postanowienie o przysądzeniu własności wraz z planem podziału sumy uzyskanej z egzekucji jest tytułem do wykreślenia w księdze wieczystej lub w zbiorze dokumentów wszelkich praw, które według planu podziału wygasły. Jednakże już na podstawie samego postanowienia o przysądzeniu

własności można wykreślić wszystkie hipoteki obciążające nieruchomości, jeżeli w postanowieniu tym stwierdzono zapłacenie przez nabywcę całej ceny nabycia gotówką.

Jednocześnie przepis art. 626⁸ § 1 k.p.c. statuuje zasadę, w myśl której wpis w księdze wieczystej dokonywany jest na wniosek i w jego granicach. Regulacja ta odpowiada obowiązującej w postępowaniu cywilnym nieprocesowym zasadzie, wedle której postępowanie jest wszczynane na wniosek, chyba że ustawa stanowi inaczej (art. 506 k.p.c.). Tak więc jedynie w przypadkach przewidzianych w ustawie dozwolone jest wszczynanie postępowania nieprocesowego z urzędu. Jeśli chodzi o postępowanie wieczystoksięgowe, to przypadki te są nieliczne i dotyczą przede wszystkim takich sytuacji jak wpis ostrzeżenia w razie stwierdzenia przez sąd niezgodności stanu prawnego ujawnionego w księdze wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym (art. 626¹³ § 1 k.p.c.), sprostowania usterek wpisu (art. 626¹³ § 2 k.p.c.) czy też sprostowania oznaczenia nieruchomości w dziale I-O księgi wieczystej (art. 27 ust 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 roku o księgach wieczystych i hipotece, Dz.U. z 2013 r. poz. 707, z późn. zm.).

Mając na względzie powyższe przepisy i statuowaną przez nie ogólną regułę działania sądu w postępowaniu wieczystoksięgowym na wniosek, stwierdzić należy, że brak jest szczególnego uzasadnienia dla wprowadzenia kolejnego wyjątku od tej zasady. Sam fakt wygaśnięcia z mocy prawa, w okolicznościach przewidzianych w art. 1000 § 1 k.p.c., praw ujawnionych w księdze wieczystej nie może stanowić wystarczającego *ratio* dla dokonania wpisu z urzędu. W całym systemie prawa prywatnego jest przecież wiele zdarzeń prawnych, które prowadzą do zmiany stanu prawnego nieruchomości objętej księgą wieczystą, i to nieraz w tak istotnym aspekcie jak określenie osoby właściciela (np. zasiedzenie czy przejście własności w wyniku spadkobrania), a przecież nie skutkuje to dokonaniem przez sąd z urzędu zmian w księdze wieczystej.

Odnosząc się natomiast do podniesionej w interpelacji kwestii zwolnienia od uiszczania opłat sądowych od wniosków o wykreślenie w dziale III i IV księgi wieczystej praw, które wygasły z mocy art. 1000 k.p.c. wskutek uprawomocnienia się postanowienia o przysądzeniu własności, wskazać należy, iż w obecnym stanie prawnym brak jest ku temu podstaw, a postulat ewentualnych zmian w tym zakresie wydaje się nieuzasadniony. Obecnie obowiązująca ustawa z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 90, poz. 594, z

późn. zm.), zwana dalej „u.k.s.c.”, która weszła w życie z dniem 2 marca 2006 r. uchyliła bowiem, uznając je za zbędne i nieuzasadnione, szereg zwolnień od opłat sądowych obowiązujących pod rządami poprzedzającej ją ustawy z dnia 13 czerwca 1967 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2002 r. Nr 9, poz. 88, z późn. zm.). Podmiotowe zwolnienie od kosztów sądowych utrzymano w zasadzie jedynie co do Skarbu Państwa i to tylko w zakresie opłat (art. 94 u.k.s.c.). Rozwiązanie to jest oczywiste i zrozumiałe, albowiem beneficjent opłaty nie może jednocześnie występować w roli zobowiązanego do jej uiszczenia. Podkreślić również należy, że u.k.s.c. co do zasady nie przewiduje w przypadku postępowania wieczystoksięgowego zwolnień od opłat sądowych o charakterze przedmiotowym. Jedyne wyjątek w tym zakresie przewidziano w art. 95 pkt 6 u.k.s.c. i dotyczy on wniosku o wpis w księdze wieczystej prawa własności uzyskanego na podstawie przekształcenia, o którym mowa w art. 1 ust. 1a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego w prawo własności (Dz.U. z 2012 r. poz. 83, z późn. zm.).

Dodatkowo należy zwrócić uwagę, iż opłaty w postępowaniu wieczystoksięgowym nie są wysokie. Wahają się one w granicach od 60 do 200 zł. Opłata od wniosku o wykreślenie wpisu w księdze wieczystej wynosi połowę opłaty należnej od wniosku o wpis (art. 46 u.k.s.c.). Nie wydaje się zatem, aby wysokość opłat sądowych w postępowaniu wieczystoksięgowym stanowiła istotną barierę finansową dla przedsiębiorców, tym bardziej w sytuacji, w której cena nabycia nieruchomości w postępowaniu egzekucyjnym niejednokrotnie jest znacznie niższa od ceny na wolnym rynku.

W świetle powyższego wskazać należy, iż brak jest istotnych racji i ważkich argumentów, które uzasadniałyby konieczność wszczęcia prac legislacyjnych w kierunku wskazanym w oświadczeniu pana senatora Ryszarda Knosali.

2

z upoważnienia
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

Wojciech Wierzyński
PODSEKRETA RZĄDU